

**การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น
โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสิริรัตนารุช จังหวัดกรุงเทพมหานคร**

สุนิสา แซ่มชื่น*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ (1) เพื่อสร้างชุด การเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็นที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องความน่าจะเป็นที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหากับการเรียนแบบปกติ ผู้วิจัยใช้แผนการทดลองแบบวิจัยชนิดสุ่มที่มีกลุ่มควบคุม และการทดสอบหลังเรียน (Randomized Control Group Posttest-only Design) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิริรัตนารุชจำนวน 2 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 3 แผน แผนละ 2 คาบ(คาบละ 50 นาที) ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องความน่าจะเป็นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาเรื่อง ความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพ (E_1/E_2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหากับกลุ่มที่เรียนแบบปกติโดยมาทดสอบสมมุติฐานโดยใช้สถิติ Independent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 81.23/81.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็นสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : (1) ชุดการเรียนรู้ (2) ประสิทธิภาพ (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

---

*นักศึกษาระดับปริญญาโท โครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องอาศัยทักษะ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับนามธรรม จึงเป็นการยากที่จะอธิบายหรือยกตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่ในบทเรียนได้มีการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็น โจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนได้เห็นความเชื่อมโยงของเนื้อหาเข้าสู่เรื่องราวในชีวิตประจำวันได้ และเป็นการฝึกการแก้ โจทย์ปัญหา ฝึกการแก้สถานการณ์จริง การสอนวิธีแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นวิธีการหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้เรียน รู้จักการแก้ปัญหาและฝึกทักษะในด้านการคิด การหาวิธีต่างๆ ในการแก้ปัญหา (วรภัทร์ ภูเจริญ , 2543 หน้า 8) นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการแก้ปัญหาซึ่งถือเป็นคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ข้อหนึ่งที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน และจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ข้อ 2 กล่าวคือ “ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อคนไทย ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา” สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 เป้าหมายข้อที่ 1 กล่าวว่า “ให้คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการในการคิด การวิเคราะห์ และทักษะการ แก้ปัญหามีความใฝ่รู้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถพัฒนา ตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เต็มตามศักยภาพ” ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องเน้นให้ผู้เรียน สามารถแก้ปัญหาได้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้วิจัยพบว่าในระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน ถ้า เนื้อหาที่เรียนเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับ โจทย์ปัญหา นักเรียนส่วนมากจะไม่เข้าใจ ไม่สามารถตอบ คำถามของครูได้ โดยเห็นได้จากการตรวจแบบฝึกหัดและคะแนนจากการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับ โจทย์ปัญหาของนักเรียน ผู้วิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 65 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาและ ขาดทักษะในการแก้โจทย์ปัญหาทำให้ไม่สามารถเรียนเนื้อหาที่เป็น โจทย์ปัญหาได้ดี ไม่เข้าใจการ คิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนั้นนักเรียนจึงแก้ปัญหาด้วยการทำเลียนแบบจากครู จึงทำให้นักเรียน ไม่ได้ฝึกแก้โจทย์ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนพบโจทย์ปัญหาที่แตกต่างจากที่ครูเคยสอน นักเรียนส่วนใหญ่จะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ทำให้เป้าหมายต่อการเรียนซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของ นิรันดร์ แสงกุหลาบ(2547, หน้า5) ที่กล่าวว่า สาเหตุที่นักเรียนไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ได้นั้นมาจากนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้

จากปัญหาข้างต้น ผู้สอนควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและมีการส่งเสริมให้นักเรียนได้ มีโอกาสแสดงออกทางความคิด ได้มีขั้นตอนในการทำงาน เกิดกระบวนการคิดอย่างมีระบบ มี

เหตุผล รู้จักวิเคราะห์ปัญหาและรู้จักการวางแผนในการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาของ โพลยา (Polya, 1959) อาจารย์สอนวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เสนอรูปแบบเพื่อช่วยวิเคราะห์โจทย์ปัญหาคือได้เสนอแนะขั้นตอนต่างๆไป สำหรับแก้ปัญหา ปฏิบัติตามแผน มองย้อนกลับ โดยครูจะเป็นผู้เตรียมประโยคคำถาม เพื่อช่วยชี้นำแนวทางให้นักเรียนเข้าใจปัญหาและจุดมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหา กระบวนการแก้ปัญหาเป็นเรื่องที่มีความต่อเนื่องเกี่ยวข้งกันตลอดทุกขั้นตอน การแก้ปัญหาหนึ่งๆ ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเสมอไป ดังนั้นจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง และยังสามารถฝึกวิธีคิดอย่างเป็นลำดับตามขั้นตอน (กรมวิชาการ, 2542)

จากที่ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิริรัตนารุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2561 และได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนกับอาจารย์ที่ร่วมสอนในระดับชั้นเดียวกัน พบว่า นักเรียนยังไม่สามารถแก้ปัญหาและเห็นถึงวิธีการในการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจน ขาดเป้าหมาย และการวางแผนในการแก้โจทย์ปัญหา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่สร้างชุดการเรียนรู้เรื่องความน่าจะเป็นที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาคตามรูปแบบของโพลยา เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งชุดการเรียนรู้จะเป็นชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการการแก้โจทย์ปัญหาโดยเฉพาะ โจทย์ปัญหาที่มาจากชีวิตจริง เพื่อให้ให้นักเรียนใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจในการหาโอกาสของความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ต่างๆในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม และเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในบทอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้โจทย์ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้โจทย์ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็น กับการเรียนแบบปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้โจทย์ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็น สูงกว่าการเรียนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

นักเรียน โรงเรียนสิริรัตนารุ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 185 คน จากนักเรียน จำนวน 5 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียนความสามารถ

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิริรัตนารุ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยชุดการเรียนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน และกลุ่มที่เรียนแบบปกติ 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนด้วยชุดการเรียน เรื่อง เรื่องความน่าจะเป็นที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา กับ การเรียนแบบปกติ
- 2) ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็น

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการฝึกประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน เพื่อไปใช้ในการดำรงชีวิต
2. ผลที่ได้จากการวิจัย จะเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีความสนใจที่จะทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนในรายวิชาต่างๆ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่างๆจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

การสอนโดยใช้รูปแบบการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา

สุภิญญา พิทักษ์ศักดากร(2541, หน้า13-20) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหามาในวิชาคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยาไว้พอจะสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจโจทย์ (Understanding the problem) ขั้นนี้เป็นการวิเคราะห์ประเด็นของปัญหาว่า โจทย์ต้องการทราบอะไร โจทย์ให้ข้อมูลอะไรบ้าง เริ่มต้นให้นักเรียนอ่านพิจารณาโจทย์ปัญหาและบอกรายละเอียดทั้งหมด ตามความเข้าใจของนักเรียนเอง ขั้นตอนที่ 1 นี้ ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญอย่างมาก เพราะครูต้องทำหน้าที่ตั้งคำถามนำ เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจในโจทย์ข้อนั้น ๆ ได้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 วางแผนแก้ปัญห (Devising a plan) ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงความเกี่ยวข้องระหว่างข้อมูลกับสิ่งที่ต้องการทราบ ครูผู้สอนควรที่จะแสดงบทบาทไปพร้อม ๆ กับนักเรียนร่วมกันวางแผนแก้ปัญหามาเป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ยุทธวิธีการแก้ปัญหามากหลายวิธี

ขั้นที่ 3 ปฏิบัติตามแผน (Carrying out the plan)ขั้นนี้เป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ในขั้นที่ 2 และต้องมีการตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติว่าถูกต้องหรือไม่ในการคิดคำนวณหาคำตอบ นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะการคิดคำนวณ เช่น การบวก การลบ การคูณ การหาร การยกกำลัง การแก้สมการ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบ (Looking back) ขั้นนี้เป็นการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ปัญหามาว่าถูกต้องหรือไม่ ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มองย้อนกลับไปทบทวนและตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ ที่ผ่านมา โดยพิจารณาความสมเหตุสมผลของคำตอบ และพิจารณาว่าน่าจะมีคำตอบอื่นหรือวิธีการคิดเป็นอย่างอื่นได้อีกหรือไม่

ความหมายของชุดการเรียนรู้ (Learning Package)

ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ(2523, หน้า 90) กล่าวว่าชุดการสอนคือระบบการนำสื่อ การสอนโดยเฉพาะสื่อประสมเข้ามาจัดอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาช่วยในการเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กให้บรรลุจุดหมาย

ชม ภูมิภาค(2525, หน้า100) กล่าวว่า “ชุดการสอนเป็นรูปแบบของการสื่อสารระหว่าง ครูและนักเรียนอันมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่ชัดกำหนดเนื้อหาวัสดุและกิจกรรมต่างๆ ทั้งของครูและนักเรียนเพื่อให้เกิดผลบรรลุจุดมุ่งหมายที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล” ประหยัด จิระวรพงศ์(2522, หน้า 244) กล่าวว่าชุดการสอนหมายถึงชุดประสบการณ์ ที่มีความสมบูรณ์อันมีระบบของสื่อประสมเป็นหลักในการช่วยทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตาม ความประสงค์

ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุรชัย ขวัญเมือง (2542, หน้า 233) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองต่างๆ ที่เด็กได้รับจากประสบการณ์ ทั้งปวงจากทางโรงเรียนและที่บ้าน ยกเว้นการวัดทางร่างกาย ความถนัดและทางบุคคล สังคม ได้แก่ อารมณ์และการปรับตัว เป็นต้น

ภัทรา นิคมานนท์ (2543, หน้า 23) ได้กล่าวไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่เด็กได้เรียนรู้มาในอดีตว่ารับรู้ได้มากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปแล้วมักใช้หลังทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้วเพื่อประเมินการสอนว่าได้ผลเพียงใด

จากความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถทางการเรียนด้านเนื้อหา ด้านวิชาการและด้านทักษะต่างๆของในแต่ละวิชา

หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยุญา วิชาลภรณ์ (2542, หน้า 11) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. เนื้อหาหรือทักษะที่ครอบคลุมในแบบทดสอบนั้น จะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้แบบทดสอบวัดนั้น ถ้านำไปเปรียบเทียบกันจะต้องให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งต่างๆเหล่านั้นได้ครอบคลุมและเท่าเทียมกัน
3. วัดให้ตรงกับจุดประสงค์ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะวัดตามวัตถุประสงค์ทุกอย่างของการสอนและจะต้องมั่นใจว่าได้วัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้จริง
4. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความเจริญงอกงามของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น ครูควรจะทราบว่าก่อนเรียนนักเรียนมีความรู้ความสามารถอย่างไร เมื่อเรียนเสร็จแล้วมีความรู้ต่างจากเดิมหรือไม่โดยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
5. การวัดเป็นการวัดผลทางอ้อม เป็นการยากที่จะใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบวัดพฤติกรรมจริงๆของบุคคลได้ สิ่งที่วัดได้ คือ การตอบสนองต่อข้อสอบ ดังนั้น การเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่จะสอบจะต้องทำอย่างรอบคอบและถูกต้อง

6. การวัดการเรียนรู้ เป็นการยากที่จะวัดทุกสิ่งทุกอย่างที่สอนได้ภายในเวลาที่จำกัด สิ่งที่ได้วัดได้เป็นเพียงตัวแทนของพฤติกรรมทั้งหมดเท่านั้น ดังนั้น ต้องมั่นใจว่าสิ่งที่วัดนั้นเป็นตัวแทนแท้จริงได้

7. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องช่วยพัฒนาการสอนของครู และเป็นเครื่องช่วยในการเรียนของเด็ก

8. ในการศึกษาที่สมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่การทดสอบเพียงอย่างเดียว การทบทวนการสอนของครูก็เป็นสิ่งสำคัญ

9. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะเน้นในการวัดความสามารถในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ หรือการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ

10. ควรใช้คำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ที่จะวัด

11. ให้ข้อสอบมีความเหมาะสมกับนักเรียนในด้านต่างๆเช่น ความยากง่าย พอเหมาะ มีเวลาพอสำหรับนักเรียนในการทำข้อสอบ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบให้มีคุณภาพ วิธีการสร้างแบบทดสอบที่เป็นคำถาม เพื่อวัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว ต้องตั้งคำถามที่สามารถวัดพฤติกรรมการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นัตติยา ขอสุข (2546) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกลบ จำนวน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกลบ จำนวน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.36/89.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนจากชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกลบ จำนวนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วราทิพย์ หมั่นยุทธ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มแข่งขันตอบปัญหา (TGT) เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มแข่งขันตอบปัญหา(TGT) เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้ (1)การพัฒนาหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สร้างชุดการเรียนจำนวน 3 ชุด ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำชุดการเรียนไปหาประสิทธิภาพจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรดพิทยพยัต โดยหาประสิทธิภาพแบบรายบุคคล จำนวน 3 คน หาประสิทธิภาพแบบกลุ่มเล็ก จำนวน 9 คน และหาประสิทธิภาพแบบภาคสนาม จำนวน 40 คน (2)การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิริรัตนารจำนวน 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน โดยใช้แบบวิจัยชนิดสุ่มที่มีกลุ่มควบคุม และมีการทดสอบหลังเรียนเท่านั้น ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มทดลอง และการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติให้กับกลุ่มควบคุม แล้วทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้(1) การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา เรื่อง ความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้รวบรวมคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะระหว่างเรียน (E_1) ของนักเรียนกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพ (E_1/E_2) (2)วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหากับกลุ่มที่เรียนแบบปกติ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมคะแนนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน(E_2) มาทดสอบสมมุติฐานของการศึกษาวิจัย(Independent sample test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ชุดการเรียนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 81.23/81.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็นสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา เรื่องความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.23/81.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการสร้างชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหานี้ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนจริง นำปัญหาที่พบในการสอนทั้งของผู้ศึกษาและเพื่อนครุคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาวิเคราะห์ โดยเลือกสร้างชุดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา เพราะชุดการเรียนรู้เป็นสื่อการสอนที่น่าสนใจ ช่วยฝึกทักษะเสริมความเข้าใจและความคงทนในเนื้อหาให้แก่ผู้เรียน ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาคณิตศาสตร์ที่เน้นการฝึกทักษะเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและเกิดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของนัตติยา ขอสุข (2546) ซึ่งได้ใช้ชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกลบ จำนวน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกลบจำนวน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.36/89.11 ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหานั้นผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก เน้นกระบวนการปฏิบัติจริงมีขั้นตอนในการแก้ปัญหาและภาพประกอบที่สวยงามดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกทักษะด้วยตนเอง กระตุ้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้โดยให้นักเรียนที่เก่งกว่าช่วยแนะนำเพื่อนที่อ่อนกว่าพร้อมกับการให้คำปรึกษาของครู ชุดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหามีเรื่องความน่าจะเป็น ซึ่งไปสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ วราทิพย์ หมั่นยุทธ(2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มแข่งขันตอบปัญหา (TGT) เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ วิชาคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มแข่งขันตอบปัญหา(TGT) เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียน โดยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการเรียนด้วยชุดการสอนนี้จะประสบปัญหาเรื่องเวลา สัดส่วนเวลาในแต่ละชุดการสอนบางชุดยังไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงแก้ไขปัญหาโดยใช้เวลานอกชั้นเรียนทดสอบชุดฝึกหลังเรียนบ้าง ซึ่งในบางครั้งครูผู้สอนต้องเป็นผู้คอยแนะนำและเตือนนักเรียนให้คำนึงถึงเวลา
2. ครูผู้สอนจะต้องศึกษาขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนให้ละเอียด ให้เข้าในการดำเนินการทำแบบฝึกในแต่ละขั้น เพื่อสร้างความมั่นใจในการสอนและมีความถูกต้องในการปฏิบัติ
3. ครูผู้สอนมีการเสริมแรงทางบวกให้แก่นักเรียนด้วยการยกย่องชมเชย และให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะในชุดการเรียนด้วยความเต็มใจ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาในเนื้อหาอื่นๆ และระดับช่วงชั้นต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อหาช่วงระดับที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการการแก้ปัญหาของโพลยา
2. ควรทำวิจัยพัฒนาชุดการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไปพร้อมกับวิธีการสอนต่างๆ เพื่อเปรียบเทียบวิธีการสอนที่เหมาะสมกับชุดการเรียนที่สร้างขึ้น

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของคณาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ให้ความรู้ แนวคิด ประสบการณ์อันมีค่าและช่วยให้คำแนะนำ คำปรึกษาด้วยดีตลอดมาจนทำให้งานสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
 กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชมภูมิกาน. (2525). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สิ้นสกุล. (2520). *ระบบการสอน*.
 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัตติยา ขอสุข. (2546). *การบวกลบ จำนวน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าชุดการ
 สอนคณิตศาสตร์ เรื่องการบวกลบจำนวน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราช
 ภัฏรำไพพรรณี.*
- นำทิพย์ ชังเกตุ. (2547). *การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณของนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเทคนิค STAD ร่วมกับเทคนิค
 K-W-D-L. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ,
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). *การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาทดสอบ
 และวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม
- ยุพิน พิพิธกุล. (2524). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บพิธการพิมพ์.
- วรวัฑน์ ภูเจริญ. (2543). *การบริหารการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ:
 สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น)
- วราทิพย์ หมื่นบุษ. (2556). *การพัฒนาชุดการเรียนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้
 แบบร่วมมือกลุ่มแข่งขันตอบปัญหา (TGT) เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร สำหรับนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- วิญญา วิศาลาภรณ์. 2542. *การสร้างแบบทดสอบ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริ
 นทรวิโรฒประสานมิตร.

- สิริพร ทิพย์คง. (2546). *การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ : Mathematics : teaching and learning*.
 กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหนังสือ.
- สุภิญญา พิทักษ์ศักดิ์ดากร. (2541). *การสอนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหของโพลยาใน
 โรงเรียนปรีณัฐรอยแยลล์วิทยาลัย. การพัฒนาชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก
 ลบ จำนวน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*
- สุรัชย์ ขวัญเมือง. (2522). *วิธีสอนและการวัดผลวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา*.
 กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา(พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์
 สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550). *แผนพัฒนา
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐*. วันที่ค้นข้อมูล 24 กันยายน 2558, เข้าถึงได้จาก
<http://social.nesdb.go.th/ nesdbsoc/pages/showpge.aspx?file=webandid=home>.
- สำนักนายกรัฐมนตรื, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติ
 การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การ
 รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- Polya, G.(1957). *How to solve it : A New Aspect of Mathematical Method* (2nd ed.).New
 Jersey: Princeton University Press.